

Lescha davart la promoziun e la finanziaziun da mesiras per la protecziun dal clima e per l'adattaziun al clima en il Grischun (Lescha davart il fond per il clima, LCCLima)

Dals [Data]

Relaschs tangads da questa fatschenta (numers dal DG)

Nov:	820.400
Midà:	433.100 807.100 820.200
Aboli:	–

Il Cussegl grond dal chantun Grischun,

sa basond sin l'art. 31 al. 1 da la Constituziun chantunala,
sunter avair gi' invista da la missiva da la Regenza dals ...,

concluda:

I.

Il relasch "Lescha davart la promoziun e la finanziaziun da mesiras per la protecziun dal clima e per l'adattaziun al clima en il Grischun (Lescha davart il fond per il clima, LCCLima)" DG [820.400](#) vegn publictà sco nov relasch.

1. Disposiziuns generalas

Art. 1 Intent ed object

¹ Questa lescha serve a promover mesiras per evitar e per reducir las emissiuns da gas cun effect da serra (protecziun dal clima) ed a s'adattar a las consequenzas da la midada dal clima (adattaziun al clima) en il chantun Grischun.

² Ella regla las finamiras, las mesiras per cuntanscher las finamiras sco er la finanziaziun da talas mesiras.

Art. 2 Finamiras e valurs directivas

¹ Il chantun gida a limitar l'augment global da la temperatura – en concordanza cun l'Accord da Paris dals 12 da december 2015¹⁾ sco er cun il dretg federal – a cleramain sut 2 grads Celsius envers il nivel preindustrial.

² El procura che las emissiuns da gas cun effect da serra, che resultan sin il territori chantunal e che vegnan chaschunadas da l'uman, vegnian reducidas fin l'onn 2050 sche pussaivel uschia, che la capacitad da liom d'absorbaders da dioxid carbonic na vegn betg surpassada (finamira netto nulla).

³ El procura che las abilitads da s'adattar a las consequenzas negativas da las midadas climaticas vegnian rinforzadas.

⁴ Sco valurs directivas fixescha la Regenza la quantitad maximala d'emissiuns da gas cun effect da serra (budget d'emissiuns da gas cun effect da serra) sco er las finamiras intermediaras per reducir las emissiuns da gas cun effect da serra (plan da reduziun).

2. Finanziaziun

Art. 3 Finanziaziun speziala

¹ Per financiar las mesiras che gidan a cuntanscher las finamiras da questa lescha maina il chantun il fond grischun per il clima sco finanziaziun speziala en il senn da las disposiziuns da la legislaziun da finanzas²⁾.

² La facultad dal fond è limitada a 250 milliuns francs. L'import che surpasa la facultad dal fond maximala vegn assegnà a las finanzas publicas generalas.

³ Il debit dal fond è limità a 100 milliuns francs.

Art. 4 Funtaunas da finanziaziun

¹ Il fond grischun per il clima vegn finanzià cun:

- a) 30 pertschient da la cumpart da la taxa sin il traffic da camiuns pesants dependenta da la prestaziun (TTPDP);
- b) la cumpart dal gudogn distribui da la Banca naziunala svizra entaifer 1 onn, che surpasa 60 milliuns francs;
- c) contribuziuns ordinaras ed extraordinarias or da meds publics generals tenor l'artitgel 5.

¹⁾ CS [0.814.012](#)

²⁾ DG [710.100](#)

Art. 5 Contribuziuns or da meds publics generals

¹ En il preventiv po il Cussegl grond fixar ina contribuziun ordinaria or da meds publics generals per il fond grischun per il clima. Questa contribuziun importa maximalmain 2 pertschient da las entradas fiscalas dal chantun a favur da las finanzas publicas generalas.

² En cas d'in quint economic positiv po il Cussegl grond concluder ina contribuziun extraordinaria supplementara per reducir in debit dal fond.

3. Utilisaziun dals meds finanzials e mesiras

3.1 PRINCIPS DA L'UTILISAZIUN DALS MEDS FINANZIALS

Art. 6 Instruments da promoziun

¹ Il chantun po duvrar ils meds finanzials dal fond grischun per il clima per pajar las contribuziuns da promoziun menziunadas en questa lescha sco er per conceder emprests e garantias. Cun ils meds finanzials dal fond grischun per il clima po el plinavant finanzia atgnas mesiras.

Art. 7 Premissas da l'utilisaziun dals meds finanzials

¹ Ils meds finanzials dal fond grischun per il clima dastgan vegnir duvrads mo per mesiras en il chantun Grischun, che gidan a cuntanscher en moda efficazia, economica e persistenta las finamiras da questa lescha.

² Atgnas mesiras dal chantun dastgan plinavant vegnir sustegnidas cun meds finanzials or dal fond grischun per il clima mo, sch'ellas accelereschan considerablmain l'adempliment da las finamiras.

Art. 8 Priorisaziun

¹ Las prioritads per l'utilisaziun dals meds finanzials vegnan fixadas mintgamai tenor l'efficacitad da las mesiras en vista a l'adempliment da las finamiras e tenor la madrezza da la realisaziun da las mesiras.

3.2 CONTRIBUZIUNS DA PROMOZIUN TENOR LA LEGISLAZIUN SPEZIALA

Art. 9 Contribuziuns da promoziun

¹ Il chantun po pajar contribuziuns da promoziun or dal fond grischun per il clima u augmentar las contribuziuns da promoziun correspondentas per:

-
- a) mesiras en il sector da l'effizienz d'edifizis e mesiras per augmentar en in'otra moda l'effizienz energetica tenor ils artitgels 18 fin 23 da la Lescha d'energia dal chantun Grischun¹⁾;
 - b) mesiras per auzar la producziun d'electricitad tras implants da fotovoltaica tenor ils artitgels 23a e 23b da la Lescha d'energia dal chantun Grischun;
 - c) mesiras per extender l'infrastructura per chargiar vehichels electrices tenor l'artitgel 23c da la Lescha d'energia dal chantun Grischun;
 - d) implants gronds che han l'intent da producir, da transfurmar, d'accumular, da transportar e da distribuir energia tenor l'artitgel 25 da la Lescha d'energia dal chantun Grischun;
 - e) mesiras da protecziun cunter privels da la natira e mesiras per mantegnair las funcziuns dal gaud da protecziun tenor ils artitgels 48 fin 52 da la Lescha chantunala davart il gaud²⁾;
 - f) mesiras en il sector dal traffic public sco er dal transport da rauba cumbinà cun la viafier tenor ils artitgels 22, 23 e 30 da la Lescha davart il traffic public en il chantun Grischun³⁾;
 - g) mesiras per proteger las resursas natirals, per promover resursas effizientas e per serrar ciclus da materias tenor l'artitgel 11a da la Lescha introductiva tar la Lescha federala davart la protecziun da l'ambient⁴⁾;
 - h) mesiras per promover il svilup economic en il chantun Grischun tenor l'artitgel 12 da la Lescha per promover il svilup economic en il chantun Grischun⁵⁾;
 - i) mesiras per promover purschidas da furnaziun supplementara tenor l'artitgel 3 alinea 1 litera c da la Lescha davart il sustegn dal perfecziunament da juvenils e da creschids en il chantun Grischun⁶⁾;
 - j) mesiras en il sector da la furnaziun terziara e da la perscrutaziun tenor l'artitgel 26 alinea 2 da la Lescha davart las scolas autas e la perscrutaziun⁷⁾;
 - k) mesiras en l'agricultura tenor la Lescha da meglieraziun dal chantun Grischun⁸⁾;
 - l) mesiras tenor l'artitgel 11 da la Lescha per mantegnair e promover l'agricultura⁹⁾.

² Las contribuziuns tenor la litera k pon importar fin 80 pertschient dals custs subvenziunabels. Per las contribuziuns tenor la litera l vala l'import maximal tenor l'artitgel 25 alinea 3 da la Lescha per mantegnair e promover l'agricultura.

¹⁾ DG [820.200](#)

²⁾ DG [920.100](#)

³⁾ DG [872.100](#)

⁴⁾ DG [820.100](#)

⁵⁾ DG [932.100](#)

⁶⁾ DG [433.100](#)

⁷⁾ DG [427.200](#). L'alinea menziunà duai entrar en vigor il 1. da schaner 2025 ensemen cun la revisiun parziala currenta da la Lescha davart las scolas autas e la perscrutaziun.

⁸⁾ DG [915.100](#)

⁹⁾ DG [910.000](#)

³ Las mesiras ston ademplir las premissas tenor l'artitgel 7. Dal rest sa drizza la concessiun da contribuziuns tenor las disposiziuns da la legislaziun speziala respectiva.

3.3 CONTRIBUZIUNS DA PROMOZIUN PER TECNOLOGIAS E PROCESS INNOVATIVS SCO ER PER RESURSAS PERSISTENTAS

Art. 10 Tecnologias innovativas per reducir gas cun effect da serra

¹ Il chantun po conceder contribuziuns a favur da mesiras per examinar sco er per applitgar tecnologias, process e proceduras innovativas che han in potenzial considerabel da reducir gas cun effect da serra.

Art. 11 Reducziuns da gas cun effect da serra en manaschis singuls ed en plirs manaschis

¹ Il chantun po conceder contribuziuns a favur da mesiras planisatoricas, proceduralas ed architectonicas per implants e per process industrials che reduceschan per almain 50 pertschient tut las emissiuns da gas cun effect da serra en in singul manaschi u sin plaun intermanaschial en almain dus manaschis en lieus vischins.

² Naginas contribuziuns na vegnan pajadas a favur da mesiras che stuessan tuttina vegnir realisadas pervia da la durada da vita tecnica dals implants u che na correspundan betg al stadi da la tecnica.

Art. 12 Tecnologias d'emissiun negativa

¹ Il chantun po conceder contribuziuns a favur da mesiras per examinar sco er per applitgar tecnologias d'emissiun negativa.

² Tecnologias d'emissiun negativa èn process e proceduras biologicas e tecnicas che han in potenzial considerabel d'isolar e da liar CO₂ en moda duraivla.

Art. 13 Idrogen sco er carburants e combustibels che sa basan sin idrogen

¹ Il chantun po conceder contribuziuns a favur d'implants che han l'intent da producir, d'accumular, da distribuir e d'utilisar idrogen, sche l'idrogen vegn produci da biomassa u d'auters purtaders d'energia regenerabels (idrogen verd).

² Plinavant po il chantun conceder contribuziuns a favur d'implants che han l'intent da producir e d'utilisar carburants e combustibels sintetics, ils quals vegnan produci tras idrogen verd e tras CO₂ isolà.

Art. 14 Edifizis da lain

¹ Il chantun po conceder contribuziuns a favur d'edifizis novs u d'engrondiments considerabels d'edifizis da lain produci ecologicamain.

² Per la calculaziun da las contribuziuns pon vegnir resguardadas las distanzas da transport ed ina produenziun spezialmain ecologica dal lain.

Art. 15 Disposiziuns communablas
1. dretg e concessiun da contribuziuns

¹ I n'exista nagin dretg da survegnir contribuziuns da promoziun.

² Las mesiras ston ademplir las premissas tenor l'artitgel 7. Plinavant èn las mesiras mo subvenziunablas, sche las petentas ed ils petents n'èn betg gia obligads tenor lescha u per auters motivs da realisar talas.

³ Per mesiras, ch'èn integradas en in instrument per reducir las emissiuns da gas cun effect da serra, pon vegnir concedidas contribuziuns or dal fond grischun per il clima mo, sch'igl è pussaivel d'excluder fauss impuls economics cun agid da meds adattads.

⁴ Las contribuziuns da promoziun pon vegnir cumuladas cun autras contribuziuns da promoziun. En total sco er ensemen cun autras contribuziuns dal maun public u cun contribuziuns da programs da promoziun naziunals na dastgan ellas betg surpassar 50 pertschient da las expensas per la singula mesira.

⁵ La Regenza regla ils detagls per las contribuziuns da promoziun. Ella po publictar aucziuns e fixar las cundiziuns sco er ils criteris da qualificaziun e d'agiudicaziun.

⁶ Dal rest valan las disposiziuns davart las contribuziuns chantunalas da la legislaziun da finanzas¹⁾.

Art. 16 2. calculaziun da las contribuziuns

¹ Per mintga project concret vegnan las contribuziuns da promoziun calculadas en spezial a maun dals suandants criteris:

- a) la quantidad da CO₂eq ch'è vegnida spargnada effectivamain u ch'è vegnida isolada;
- b) il potenzial da reducir CO₂eq u d'isolar CO₂;
- c) il potenzial d'innovaziun;
- d) l'effizienz energetica totala, en spezial en cas d'ina utilisaziun da forza electrica d'enviern;
- e) las emissiuns da gas cun effect da serra che resultan cun metter a disposiziun l'energia cumprada;
- f) las emissiuns da gas cun effect da serra che vegnan chaschunadas anteriuramain u posteriuramain tras terzas persunas;
- g) la grevezza per l'ambient ed il consum da resursas natiralas.

¹⁾ DG [710.100](#)

3.4 FUNCZIUN D'EXEMPEL, INFURMAZIUN E CUSSEGLIAZIUN

Art. 17 Il chantun e las vischnancas sco exempels

¹ En il rom da lur cumpetenzas han il chantun e las vischnancas ina funcziun d'exempel en connex cun l'adempliment da las finamiras da questa lescha.

² Fin l'onn 2040 sto l'administraziun chantunala preschentar almain netto nulla emissiuns. La Regenza fixescha las mesiras necessarias ed adattadas per quest intent.

³ Las vischnancas sa stentan d'avair a partir da l'onn 2040 netto nulla emissiuns en lur administraziuns centralas, uschenavant che lur resursas permettan quai.

⁴ Il chantun metta a disposiziun a las vischnancas basas per ademplier lur funcziun d'exempel.

Art. 18 Studis

¹ Cun meds finansials or dal fond grischun per il clima po il chantun surpigliar fin maximalmain 75 pertschient dals custs totals da studis, sch'ils studis laschan spetgar novas enonuschientschas en il senn da las finamiras da questa lescha.

² Ultra da quai po el porscher a las regiuns e vischnancas, a las interpresas, a las destinaziuns turisticas sco er ad autras instituziuns ed organisaziuns sustegn cun meds finansials or dal fond grischun per il clima, quai per eruir lur potenzial da spargnar CO₂eq sco er per elavurar uraris da netto nulla tenor la Lescha federala davart las finamiras en la protecziun dal clima, davart l'innovaziun e davart il rinforzament da la segirezza energetica¹⁾.

Art. 19 Collavuraziun, infurmaziun e cussegliaziun

¹ Il chantun po collavurar cun las regiuns e vischnancas, cun las organisaziuns da l'economia grischuna sco er cun autras instituziuns ed organisaziuns, per cuntanscher las finamiras da questa lescha.

² Ultra da quai procura el per l'infurmaziun e per la cussegliaziun adattada da la publicitad.

4. Execuziun

Art. 20 Rapport e controlla dal success

¹ En in rapport infurmescha la Regenza periodicamain il Cussegl grond, sche las finamiras èn vegnidas cuntanschidas e co ch'ils meds finansials èn vegnids impundids.

¹⁾ art. 5 CS 814.310, guardar Fegl uffizial federal 2022 2403.

² Sche la controlla dal success mussa che las finamiras na vegnan per bler betg cuntanschidas, preschenta la Regenza en il rapport, tge mesiras supplementaras che pon vegnir prendidas e tge mesiras che na duain betg vegnir cuntinuadas.

Art. 21 Cumpetenzas

¹ En il preventiv fixescha il Cussegl grond en atgna cumpetenzza ils credits per ils custs tenor questa lescha. Davart credits per projects singuls, che surpassan 10 milliuns francs, stoi vegnir decidì en conclus separads, che ston vegnir sutmess al referendum da finanzas facultativ.

² L'execuziun da questa lescha è chaussa da la Regenza, nun ch'ina altra autoritad vegnia declerada sco cumpetenta.

³ La cumpetenzza per conceder contribuziuns da promoziun tenor l'artitgel 9 sa drizza tenor las disposiziuns da la legislaziun speziala respectiva. La Regenza fixescha ils cas, en ils quals il post spezialisà chantunal per dumondas da l'ambient sto vegnir tadlà avant la concessiun da contribuziuns da promoziun.

⁴ Per preparar, per realisar e per evaluar aucziuns sco er per giuditgar l'efficacità e la subvenziunabladad da mesiras, pon vegnir consultadas persunas spezialisadas externas.

⁵ Ils custs d'execuziun da questa lescha sco er ils custs per la consultaziun da persunas spezialisadas externas pon vegnir finanziads sur il fond grischun per il clima. La Regenza fixescha l'import maximal che dastga vegnir prelevà annualmain dal fond.

5. Disposiziuns finalas

Art. 22 Apport unic

¹ L'onn che questa disposiziun entra en vigur vegn assegnà al fond grischun per il clima in import unic da 200 milliuns francs or dals meds publics generals.

II.

1.

Il relasch "Lescha davart il sustegn dal perfecziunament da giuvenils e da creschids en il chantun Grischun (lescha davart il perfecziunament)" DG [433.100](#) (versiun dals 01-01-2016) vegn midà sco suonda:

Art. 3 al. 1

¹ Contribuziuns vegnan pajadas:

-
- c) **(nov)** a purschidas da furmaziun supplementara, las qualas servan a l'acquist da competenzas professiunalas praticas ch'èn necessarias per realisar mesiras en il sector da la protecziun dal clima e da l'adattaziun al clima e ch'èn en l'interess da l'economia publica grischuna.

2.

Il relasch "Lescha davart las vias dal chantun Grischun (LVias)" DG [807.100](#) (versiun dals 01-01-2016) vegn midà sco suonda:

Art. 55 al. 3 (midà)

³ Cun il preventiv fixescha el la contribuziun ordinaria or da meds publics generals per il quint da las vias. Questa contribuziun importa minimalmain 25 e maximalmain 75 pertschient da la taglia da traffic. En cas d'in quint economic positiv po il ~~cussegl~~ **Cussegl** grond concluder contribuziuns supplementaras per reducir il debit da las vias. ~~Sch'igl è avant maun ina facultad~~ **Sch'il debit** da las vias ~~d'almain 50~~ **surpassa 100** milliuns francs, ~~po il cussegl grond reducir~~ **vegn** la contribuziun minimala **augmentada a 50 pertschient da las taglias da traffic.**

Art. 56 al. 1

¹ Las expensas per il quint da las vias vegnan finanziadas spezialmain tras:

- a) **(midà)** contribuziuns e ~~partscumparts~~ **partscumparts** cun in intent specific or da retgavs da la ~~confederaziun~~ **Confederaziun**, inclusiv **70 pertschient da** l'entira part da la taxa sin il traffic pesant dependenta da la prestaziun (TTPDP);

3.

Il relasch "Lescha d'energia dal chantun Grischun (LEG)" DG [820.200](#) (versiun dals 01-01-2021) vegn midà sco suonda:

Art. 16 al. 1 (midà)

¹ Ils edifizis dal chantun, **ils edifizis dals instituts chantunals da dretg public sco er ils edifizis che vegnan finanziads per gronda part cun contribuziuns chantunalas** ston sa distinguer tras in'utilisaziun exemplarica ed effizienta da l'energia. **Il potenzial per fotovoltaica e per energia solara termica vi da, en e sin ils edifizis sto sche pussaivel vegnir exaurì.**

Art. 23b (nov)

Implants da fotovoltaica per utilizar il potenzial da surfatscha

¹ Il chantun po conceder contribuziuns per construir implants da fotovoltaica vi da u sin edifizis, sche la prestaziun installada surpassa considerablmain l'agen consum.

Art. 23c (nov)

Infrastructura per chargiar vehichels electricis

¹ Il chantun po conceder contribuziuns per construir ina infrastructura per chargiar vehichels electricis en e vi da chasas existentas da pliras famiglias sco er sin parcadis publics.

Art. 24 al. 1 (midà)

¹ Las contribuziuns tenor ils artitgels 18 fin ~~23a~~**23c** vegnan calculadas sin basa dal project tenor ils suandants criteris:

Enumeraziun senza midadas.

Art. 28 al. 2 (midà)

² La validad da las contribuziuns da promoziun importa ~~23~~ **23** onns a partir da la data da la garanzia; la validad po vegnir prolungada per maximalmain ~~4 onns~~ **2 onns**.

III.

Naginas aboliziuns d'auters relaschs.

IV.

Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

La Regenza fixescha il termin da l'entrada en vigur da questa lescha.